

Andrzej Lewicki: „A hadelmélet és a hadtörténelem új oktatási programja a lengyel Katonapolitikai Akadémián.” (3. sz., 361—366. o.) A 3 éves képzési idő alatt tanulmányozzák a marxista és a burzsoá katonai elméleteket, a jelenkori katonai elméletek és katonai doktrínák történeti gyökereit, a munkásmozgalom és a forradalmak katonai problémáit, a második világháború, valamint az 1945 utáni helyi háborúk alapvető kérdéseit és a szocialista védelmi rendszer fejlődésének történetét. Ezekhez kapcsolódik a különböző tudományos fokozatok megszerzéséért végzendő tudományos kutatómunka. Az oktatási program 11 témakörben 124 témát ölel fel 218 órában, ezekről rövid felsorolást ad. Az új program lényege, hogy az eddigi hadtörténeti oktatást 2 fő részre osztották: a háborúk elméletével és a konkrét hadtörténelemmel foglalkozó programra, mely a didaktikai célokat is jobban szolgálja. Az új program megvitatásával foglalkozó ülés anyagát ismerteti a szerző.

Piotr Stawecki: „Katonai törvényhozás a Második Lengyel Köztársaságban, 1921—1926 között.” (4. sz., 31—63. o.) A lengyel Szejm törvényhozó tevékenységét mutatja be az önálló Lengyelország megteremtése, külső és belső helyzete megszilárdítása és konkrétan a hadsereg szervezete érdekében.

Wladyslaw Kozaczuk: „A Lengyel Néphadsereg békemissziói 1953—1978 között.” (4. sz., 99—165. o.) Az első békemisszió 25 éves évfordulója alkalmából részletes áttekintést ad az ENSZ alapokmánya ér-

telmében a Biztonsági Tanács által meghatározott békefenntartási feladatokról, melyekben a Lengyel Néphadsereg is részt vett. Így 1953—1954-ben Koreában, 1954—1972 között Vietnamban, Laoszban és Kambodzsában, 1967—1970-ben Nigériában, 1973 októbertől a közel-keleti tüzszünet ellenőrzésére Egyiptomban, 1974-től Szíriában és 1973—1975 között Dél-Vietnamban a Nemzetközi Ellenőrző Bizottság tagjaként töltött be Lengyelország nemzetközi funkciót a béke fenntartása érdekében.

Jan Pytel: „A lengyel katonai sajtó 1918—1921 között.” (4. sz., 266—289. o.) A Második Lengyel Köztársaság létrejöttének első éveiben fontos szerepet töltött be a katonai sajtó a hadsereg politikai-ideológiai arculatának, hazafias érzelmének alakításában. Vizsgálja a különböző katonai újságok és folyóiratok célkitűzéseit, példányszámuk alakulását, cikkeiknek téma szerinti megoszlását — a korabeli lengyel sajtótörténetbe ágyazva a katonai sajtótermékeket.

Mind a négy szám gazdag második világháborús bibliográfiát, könyvszemle rovatot tartalmaz, valamint a tudományos élet híreit és a Lengyel Néphadsereg életemek 1978. évi kronológiáját közli.

Az 1978/4. szám mellékleteként jelent meg a folyóirat 1967—1977. évfolyamainak bibliográfiája, mely időrendi csoportosításban, személynév, földrajzi név és alakulat szerinti és tárgymutatóval segíti az olvasókat a folyóirat tartalmát illető tájékozódásban, hasznos segédletként. (Windisch Aladárné)

MILITÄRGESCHICHTE

(Német Demokratikus Köztársaság) 1978.

Az NDK Hadtörténelmi Intézetének folyóirata 1978-ban is számos, a magyar hadtörténelmi kutatások szempontjából is figyelemreméltó tanulmányt, közleményt publikált.

J. Irmscher és **H. Schnitter** a szerzője a 6. számban megjelent, „Háború és hadsereg a 16. és 17. századi szociális utópiákban” c. tanulmányának. Ebben Thomas Morus, Francis Bacon és Tommaso Campanella utópista társadalmi modelljét vizsgálják a hadtörténelem szemzőgéből. Megállapítják, hogy a korai utópis-

ták jól látták a fegyveres erők társadalmi szerepét a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet során. A társadalmi gyakorlatból merítve így Morus, Bacon és Campanella is, miközben megkísérelte felvázolni a minden ember számára elnyomás és kizsákmányolás nélküli világot, szerepet biztosított az új társadalomban az idegen hatalmaktól való védekezésnek. Ennek során élesen elítélték a feudális uralkodók hódító- és rablőháborúit. Egyúttal mindhárom utópista kísérletet tett egy új honvédelmi rend-

szer és egy új hadművészet megfogalmazására. Egyikük sem volt azonban a hadviselésben jártas hadvezér, vagy katonai teoretikus, ezért konkrét elképzeléseik fantasztikus jellegűek. Maradandó eszméjük mégis a korukon túlmutató hitvallás a béke és a népek közti megértés mellett, valamint az idegen uralom és elnyomás elvetése.

Az 5. számban *H. Schnitter* közleményben mutatja be *Daniel Speckle* (1536—1589), a híres várépítő személyét. A strassburgi születésű selyemhímző Dániában, Svédországban, Lengyelországban és Magyarországon tett vándorútja során ismerkedett meg a várépítéssel és kezdett el építómesterként tevékenykedni. Így 1554-ben a komáromi vár építésében vett részt. További tevékenysége a német-római birodalomhoz kötődik. 1564-től II. Miksa mellett „császári hadiépítómester” volt. 1569-ben részt vett *Elzász és Breisgau feltérképezésében*. Ezt követően, bajor szolgálatban, *Ingolstadt és Regensburg megerősítését* irányította. Az 1564—68 közti török háború során részt vett azokon a haditanácskozásokon, amelyek a végvárak megerősítését munkálataival voltak kapcsolatosak. Élete utolsó szakaszát Strassburgban töltötte városi építómesterként, ő tervezte *Schlestadt, Hagenau, Colmar, Ulm és Basel megerősítési munkálatait*. Tevékenységének elméleti alapvetését az 1589-ben Strassburgban megjelent „Építészet. Az erődökről” c. művében foglalja össze. A tüzérség megnövekedett szerepéből kiindulva a legkedvezőbb alaprajzot a szabályos, az ellenséges tüzérség által szétlőhetetlen, erős falú sokszögben látta, amelyet hatalmas ékeként meredő bástyák szegélyeznek, benne kazamatákkal a saját tüzérség számára. Valamennyi későbbi várépítő *Specklének* erre az elméletére nyúlt vissza.

W. Knoll a 4. számban „A németországi tisztiiskolák és akadémiák 19. század eleji fejlődése” címmel jelentette meg közleményét. A német államokban az volt a jellemző a századfordulón, hogy a tisztjelöltek beléptek egy ezredbe és ott egy idősebb tiszt vezette be őket azokba az ismeretekbe, amelyek a tiszti pályához szükségesek voltak. Kötelező irányelvek erre vonatkozóan nem voltak. Kéthárom év után, ha üresedés következett be, a tisztjelöltek elnyerték első tiszti beosztásukat. A nagy francia forradalommal együtt járó hadügyi változások hatására a német reformerek felvetették az egységesen szabályozott, minden tisztjelölt számára kötelező hadtudományi kiképzés és tiszti továbbképzés szükségességét. Akadémiának nevezett tisztiisko-

lák működtek már korábban is egyes fejedelmi udvarokban, de általában csak rövid ideig álltak fenn, és nem képezték a hadügy részét. A francia forradalmi és a napóleoni háborúk hatására állt be változás a német államokban. Megtört a tiszti beosztások nemesi származáshoz kötése, megfogalmazták az új tiszti követelményeket és ezek elérése céljából egységes tanrendű tisztiiskolákat (hadiiskolákat) állítottak fel. Poroszországban 1810-ben létrehozták az Általános Hadiiskolát, a későbbi Hadiakadémiát a törzstisztek kiképzésére, ill. továbbképzésére. A szerző ezt követően áttekintést ad az egyes német államok újonnan megszervezett, vagy modernizált tisztképző intézményeiről.

G. Frenzel, P. Kolmsee és Kl. Wiedemann a szerzője a 2. számban megjelent közleménynek, amely a 19. századi reformerek közül *Gottfried Friedrich Franz Loeffler* (1815—1874) katonaoorvos életpályáját eleveníti fel. A porosz mészáros fia tanulmányait 1833—1837 között a berlini *Frigyes Vilmos Orvosi-Sebészeti Intézetben* folytatta. Orvosdoktori szigorlatát követően katonaoorvosként végigjárta a ranglétra és a beosztások sorát. 1864-ben a schleswig-holsteini háborúban a porosz-osztrák hadseregben őrnagyként, 1866-ban a porosz-osztrák háború során az 1. porosz hadseregben alezredesként, 1870/71-ben a francia—porosz háború folyamán a 2. porosz hadseregben ezredesként kapott beosztást, mindhárom alkalommal mint hadsereg-főorvos. 1860-tól jelentős szerepet játszott a katonai egészségügyi reformok kidolgozásában, így a tábori betegellátás megszervezésében, a mozgó segélyhelyek felállításában, a táborikórház-parancsnoki jogkör megfogalmazásában, egészségügyi egységcsomag rendszeresítésében és jónéhány egyéb területen.

H. Otto a 4. számban jelentős okmánypublikációt tett közzé a német hadsereg hadászati-hadművelti tervezéséből, amelyet a nyugati front számára az 1918. tavaszi támadás előkészületeként vetettek papírra. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom következtében kivált Oroszországra és az antant hatalmak 1917. végi súlyos vereségeire tekintettel a legfelsőbb hadvezetés döntő támadó hadműveletre készült, ahogyan a szárazföldi hadsereg vezérkara hadművelti csoportfőnökségének, a *Rupprecht főherceg* és néhány további hadseregcsoporthőparancsnokának, valamint a legfelsőbb hadvezetés utasításainak közzétett iratanyaga is tanúsítja.

A 6. szám okmánypublikációja is feltétlenül említést érdemel. *D. Dreetz* és

H. Sperling tette közzé Otto Geßler német véderő-miniszternek Friedrich Ebert birodalmi elnökhöz intézett 1924. szeptember 11-i emlékiratát. Ez a hadsereg felső vezetése szemszögéből ábrázolja az 1923. köztársaság 26—1924. február 29. között érvényben volt kivételes hadiállapot okait, feladatait és céljait. Ezzel értékes tanúságot tesz a német hadseregnek a weimari köztársaság idején játszott belső elnyomó szerepéről.

További értékes okmánypublikációt jelent a 2. számban a *K. Nuß* és *H. Sperling* által közzétett előadásszöveg, amelyet Kurt Liese vezérőrnagy, a szárazföldi hadsereg fegyverzeti hivatalának a parancsnoka az 1934. május 7-től 9-ig tartott magasabbparancsnoki értekezleten tartott. Ez az előadásszöveg adta meg az alaphangot az újrafelfegyverzésről folytatott tanácskozáson. Ennek megfelelően a szárazföldi hadsereg 7 hadosztályról első lépésként 1934 végéig 21-re való felfejlesztésével kapcsolatban a szükséges fegyver- és lőszerellátásról, de ezen túlmenően — a közeljövőben vívandó újabb háborúra való tekintettel — a megfelelő csapatutánpótlásról, mint egészről szövelt az előadó. Ez a programbeszéd-jelleg adta meg jelentőségét.

Ugyancsak a 2. számban *D. Eichholtz* „A német fasiszta imperializmus 1939—1944 közti megszálló politikájának hadigazdálkodási eredményei” c. tanulmányát tette közzé. A számos áttekinthető táblával gazdagon dokumentált publikáció megvilágítja, hogy a második világháború kezdeti szakaszában, különösen a Szovjetunió elleni háború első éveiben, sikerrel járt az a német törekvés, hogy a leigázott európai országok anyagi-pénzügyi forrásait saját céljaik érdekében mozgósítsák. Ennek rendkívül jelentős szerepe volt a további sikeres hadviselés szempontjából, de mégsem volt elégedő az antifasiszta koalíció, elsősorban a Szovjetunió által mozgósított néptömegekkel szembeni győzelemhez.

Kiegészítést jelent ehhez a tanulmányhoz a 3. számban *O. Groehler* okmánypublikációja, amely a német légierő második világháború alatti létszámára, felosztására és veszteségére vonatkozik.

Ugyancsak a 3. számban látott napvilágot *W. Lange* további részletezést tartalmazó közleménye, amely a német fasiszta légierő szállítórepülőgép-parkját és annak legfontosabb repülőgép-típusait mutatja be.

A 6. számban *K. Stich* közleménye a V-fegyverek Nagy-Britannia elleni 1944/45-ös bevetésével és a brit légháborúval

kapcsolatban nyújt fontos új információkat.

A második világháború utolsó szakaszával kapcsolatban jelentős közlemény *W. Grobosch* tollából a 2. számban jelent meg „A német Volkssturm keletkezése és szerepe” címmel. A német fasiszta 1944 őszi válságának felidézését követően a szerző a Volkssturm (népfelkelés) felállításának elrendelését, megvalósítását mutatja be, taglalja a szervezési felépítést, kiképzést és bevetést.

Ugyancsak a második világháború utolsó szakaszával kapcsolatos *O. Groehler* és *E. Moritz* okmánypublikálása a 2. számban „A fasiszta titkosszolgálat káderkiválasztása 1944—1945” címmel.

A munkásosztály fegyveres küzdelmeivel foglalkozó publikációk élére kíváncsok *P. Grimmig* és *S. Keil* közös elméleti tanulmánya, amely az 1. számban jelent meg és „Az Anti-Dürring jelentősége a hatalom történeti szerepének dialektikus-materialista megértéséhez” címet viseli. Ebben megállapítják a szerzők, hogy a hatalom a politika, így a felépítésmény alkotórésze, amelyet a termelési viszonyok határoznak meg. Mivel a hatalom által viselt háború a politika erőszakszerekkel való folytatása, ez is a termelési viszonyoktól függ. Míg Lenin tanítása szerint a magántulajdon állandóan háborúhoz vezet, a termelőeszközök szocialista tulajdona nem lehet oka semmilyen háborúnak. A szerzők ezt követően a hatalom rendelkezésére álló eszközöknek a termelési szinttől való függőségével foglalkoznak, és a hadseregvezet gazdasági meghatározottságát emelik ki. A nemzetközi méretű osztályharccal és a két társadalmi rendszer szembenállásával kapcsolatban mindezek alapján a szocializmus fölényének bemutatásával zárják fejtegetésüket.

Ugyancsak az 1. számban *W. Bramke* tanulmánya, „Antimilitarizmus és hagyományápolás az NKP ideológiai munkájában 1920—1932” kelti fel a figyelmet. A szerző kiemeli, hogy az NKP tudatosan épített a forradalmi szociáldemokrácia antimilitarista hagyományaira. Ennek megnyilatkozása volt a Spartacus-levelek egy részének 1920-as publikálása. 1921-től az első világháború kitörésének évfordulójára emlékezve minden nyáron heves antimilitarista tüntetésekre került sor. Miután 1924-ben a Komintern március 18-át a fehérterror elleni tiltakozás napjának nyilvánította, megkezdődtek az NKP márciusi antimilitarista tömegdemonstrációi. A „vörös napokat” követően sor került a Vörös Frontarcos Szövetség megalakítására, amelynek egyik fő

célja a háborúk gyökereinek bemutatása volt. Az antimilitarista hagyományápolás keretét jelentő szervezetben 1925-ig a szovjethatalom elleni támadások elleni fellépés, majd a Szovjetunióval való szolidaritás központi kérdés volt. Ugyancsak az antimilitarizmus szellemében fáradozott az NKP a proletár egységfront létrehozásán. Az osztrájharc 1929-től való kiéleződésekor a háborúellenes fellépés került a középpontba az NKP ideológiai munkájában.

A korszak képéhez érdekes színnel járul hozzá *H. Mehlhorn* és *E. Quaiser* szintén 1. számbeli közleménye „A német—szovjet barátság zászlói 1924—1929” címmel, amely összefoglalja a Vörös Frontharc Szövetség, valamint a szovjet termelőkkollektívák és a Vörös Hadseereg egységei közti zászlócserekre vonatkozó adatokat.

„A fegyveres antifasiszta harc szerepe az NKP politikájában 1929—1933” címet viseli *E. Doeblner* az 5. számban megjelent tanulmánya. A szerző elemzi, miként ismerte fel az NKP vezetése már 1929-ben a fenyegető fasiszta veszélyt. A tömegbefolyásra törekvő náci szociális és nemzeti demagógiájához járuló terror elhárítására az NKP valamennyi antifasiszta egységes fegyveres frontját igyekezett megteremteni. A politikai-ideológiai küzdelem is ennek létrehozására irányult. A politikai gyakorlatban előtérbe került a proletár önvédelmi alakulatok megszervezése. A párt többsége ugyanakkor határozottan elvetett minden egyéni, korai forradalmi akciót, a „kisháború” elméletét. Az NKP politikájának megfelelően az antifasiszta harc keretét az 1930-ban megalapított Fasizmus Elleni Harci Szövetség alkotta. Az antifasiszta akciók a szervezésnek megfelelően üzemi és lakónegyed-védelemre irányultak. Mindennek eredményeképpen nem növekedett tovább a náci tömegbefolyása, de az adott körülmények között mégsem sikerült megakadályozni a fasiszta hatalmátvételt.

A második világháború utáni nemzetközi méretű osztrájharc területére viszi el az olvasót *G. Keiderling* az 5. számban megjelent közleménye: „A Vittles-hadművelet. Az 1948/49-es imperialista léghíd-provokáció.” A 462 napig tartó akcióval kapcsolatban értékes adatokat publikál a szerző a léghídban részt vett repülőgépek műszaki adataival és teljesítő-képességével kapcsolatban.

L. Schröter az 1. számban publikálta közleményét „Az imperialista haderőknek a belső elnyomás rendszerében játszott szerepéhez (NSZK, Franciaország)”

címmel. Összehasonlító módszerrel elemzi a két NATO-tagállam katonai doktrínáját, azon belül is a demokratikus és antiimperialista erők elnyomását.

Ugyancsak napjaink hadtörténelmébe kalauzol el *E. Stenzel* az 2. számban közzétett közleménye, amely a tűzérés második világháború utáni technikai és bevetésméleti fejlődésének néhány vonatkozását tárgyalja.

Az NDK Nemzeti Néphadseregével kapcsolatos publikációk közül elsőnek *D. Ehrenteich* és *H. Löwning* elméleti tanulmánya érdemel említést, amely „A békes egymás mellett élés érvényesítéséért folyó harc és a katonai tényező korunkban” címmel az 5. számban jelent meg.

A pártpolitikai munka területén aktuális feladatokkal foglalkozik *E. Hampf* 4. számbeli tanulmánya: „Ideológiailag felkészülve az NDK megalapításának 30. évfordulójára előtt”.

Ehhez csatlakozik *W. Verner* tanulmánya, amely az 5. szám élén áll és „Az NSZEP rövid történetének jelentősége a Nemzeti Néphadseregben folyó politikai nevelésben és képzésben” címet viseli.

Más vonatkozásban dolgozza fel ezt a kérdéskört *W. Effenberger* az 5. és 6. számban megjelent két tanulmánya, amely a szocialista honvédelmi nevelés fejlődését vizsgálja az NDK-ban az 1960-as években.

Nálunk is aktuális problémát vet fel a 4. számban *G. Berndt*, *Fl. Osburg* és *U. Zückert* közös közleménye, amely a hadtörténelmi kérdéseknek a tizosztályos általános iskola történelemtanításában elfoglalt helyét vizsgálja.

Az agitációs és propagandatevékenység egy rendkívül fontos területéről szól ugyancsak a 4. számban *W. Herzog* és *H. Mollzahn* közleménye, amely az egység rövid történetének az eleven történelmi tudat formálásához való hozzájárulását elemzi.

A katonai hagyományok területéből kiemelést érdemel *R. Dobe* és *P. Kolmsee* tanulmánya az 5. számban, amely feleleveníti dr. Maxim Zetkinnek (1883—1965), a kiváló kommunista katonarvosnak és sebészprofesszornak internacionalista életpályáját.

A 3. számban *H. Scheibe* tanulmánya fennállásának 25. évfordulójára alkalmából mutatja be az NDK munkásőrségének történetét.

A fegyverbarátság történetét folytatva, egyúttal a hagyományápolás témájához is csatlakozva, felhívjuk a figyelmet egy, az

1. számban megjelent tanulmányra, amely az NDK Nemzeti Néphadserege és a szovjet hadsereg közti fegyverbarátsági kapcsolatok 1970-es évekbeli fejlődését tárgyalja és amelynek szerzői *Kl-U. Keubke, T. Nelles* és *H. Oeckel*.

A Nemzeti Néphadsereg újabb történetére vonatkozóan jelentős *H. Höhn*nek a 4. számban a szárazföldi haderő 1960-as évekbeli fejlődésével foglalkozó tanulmánya.

G. Lux a 2. számban közzétett tanulmányában ugyancsak az 1960-as években vizsgálja a gépesített lövészcapatok fejlődését.

Az egyetemes hadtörténelmi kérdésekre áttérve elsők az 1. számban megjelent „A hadikommunizmus hadigazdálkodásának jellemzéséhez” c. közleményre hívjuk fel a figyelmet. Ebben *S. Börn-gen* elméleti síkon közelíti meg a kérdést.

A 3. számban *N. F. Bugaj* „A Vörös Hadsereg védelmezője” címmel megjelent közleményében *G. K. Ordzonikidze* (1886—1937) életét és a szovjethatalom védelme érdekében kifejtett kimagasló tevékenységét mutatja be.

Ugyancsak figyelmet érdemel *M. Anders* és *J. Kuhles* 4. számbeli átfogó tanulmánya a Kommunista Internacionálé 1919—1943 közti hadpolitikájáról, amely feloleli a burzsoáziával vívott osztályharc mindhárom területét: a forradalmat és polgárháborút, a szocializmus védelmét, a nemzeti és gyarmati elnyomás alatt élő népek felszabadítását.

Ezzel kapcsolatosan egy részletkérdést, a távol-keleti háborús veszéllyel és imperialista háborúval kapcsolatos 1921—1933 közti Komintern-állásfoglalást elemzi közleményében a 3. számban *J. Kuhles*.

Elméleti jelentőségű *N. F. Bugaj* és *P. S. Szmirnov* tanulmánya a 4. számban, amely a szocialista haza védelmével, mint a szovjet alkotmány alapelveivel foglalkozik.

Ennek az NDK Nemzeti Néphadserege számára fontos tanulságait elemzi *H. Wiesner* tanulmánya az 1. számban „60

év a Nagy Október vívmányainak örhe-lyén” címmel.

Ugyanebben a számban jelent meg a kiegészítést jelentő közlemény *R. Kirchner, H. Lüttke* és *R. Ziegenbein* tollából, amely a szovjet határőrség harci tapasztalatainak a hasznosítására hívja fel a figyelmet.

Három közlemény is foglalkozik a Szovjetunió Nagy Honvédő Háborújával egy-egy vonatkozásban. A 3. számban *B. Frolov* a harcoksihadseregek találkozó-csatait elemzi. A 4. számban *A. Pali* a rádióelektromos harc kérdéseit tárgyalja. Végül a 6. számban *M. Novikov* a szovjet bombavető repülőgépek fejlődését vázolja fel.

Napjaink imperialista fegyveres tömbjeiről is több szerző írt. *W. Klank*nak az 1. számban megjelent közleménye a megerősödött nyugat-európai fegyverkezési együttműködést elemzi. Ugyanebben a számban *H. Fiedler* a főbb imperialista országok fegyverkezést szolgáló termelésére és fegyverkezési kiadásaira vonatkozó adatokat publikál közleményében. A 3. számban *P. Hoch* „A nyugat-európai imperialista integráció alapkérdései és szakaszai” c. összefoglaló tanulmánya jelent meg. A 6. számban ugyanilyen összefoglaló tanulmányt tett közzé *R. Lambrecht* „A periférikus imperialista katonai tömbök fejlődése a hetvenes években” címmel.

A második világháború utáni hadtörténelemre vonatkozó tanulmányok közül külön kiemeljük *O. Groehler*t, amely a 2. számban jelent meg, és az 1950-es koreai nyári hadjárat hadművészetét és harcászátát elemzi.

Ugyanilyen fontosnak véljük *A-S. Arnold*nak a 6. számban megjelent tanulmányát, amely az angolai nép fegyveres felszabadító harcának fejlődését és sajátosságait részletezi.

Befejezésül megemlítjük, hogy a 4. számban *E. Jadziak* ad áttekintést a Lengyel Népköztársaságban folyó hadtörténelmi tudományos kutatómunka aktuális alapvető eredményeiről és feladatairól. (*Zachar József*)